

„Numerus clausus“.

Львів, 1. жовтня 1925.

Перед нами офіційно виданий львівський університетом ачисовий зрозумілий, себ-то умови прийняття на цю високу школу. Переглядаючи його робиться дивно і... особливо за керманців, за „добрих пухів“ цієї високої культурної установи. Скільки там штучок, підступів, явних й скритих застережень, а всі вони змагаються до того, щоб перепинити молоді, особливо „чужоплемінні“ вступ на цю високу школу.

Condito sine qua non спроби літати на університет є — поліційне „свідство моральності“, себ-то свідство благонадійності, згодності в поліцейській інтерпретації й інших подібних „чеснот“. Хто не здобуде призначення поліції, той засуджений на забороны науки, на вічну кромішню йому, відсунений а ліміне від спроби здобути університетський атестат. А хто ж є в неласці поліції? Розуміється, в першу чергу українська молодь.

но прийняти на медичний Факультет кількох українських студентів і студенток. І тут ми входимо на болячий ґрунт, який носить назву „numerus clausus“.

Переодосні роки не знали цього почит. Воно зявилося аж після авторитарного проголошення права нації, самовизначення народів і має широке пригноблення тільки в державах з мішаним населенням.

„Numerus clausus“, тісніше кажучи, існує тільки в трьох державах: в СРСР, в Польщі і Румунії. В першій з мотивів колишнього соціального становища і „буржуазного походження“, в двох других з причин расових і національних.

Офіційно в Польщі не існує „numerus clausus“. Державні чинники відпекуються від нього, бо — мовляв — і в конституції є забезпечена загальна свобода науки, держава дбає про освіту й науку всіх громадян, сприяє поширенню знання.

нальних. А з яких причин? — запитає ми. Нема потреби журитися, причини найдуться, от хоч би знамените „свідство моральності“.

Колиб хтось зайняв становище доцільності цього превентивного засобу, а саме: щоб знизити привабливість науки в користи елементу не-міського, то тут ще була б можлива дискусія. Спершу „numerus clausus“ був пригноблюваний головним чином до Жидів, бо Українці взагалі знаходилися поза рамками львівського державного університету. Його потребу мотивовано конечністю зменшити відсоток жидівського елементу на високих школах, який як виключно міський елемент, у великій кількості скупчений в університетських середовищах, мав найбільшу спроможність користуватися високими школами — в некористь елементу з походження сільського і взагалі не-жидівського. Жидівський елемент на високих школах — згідно з логічними премісами оборонців „замкнутого числа“ слід звести до відсотка жидівського населення, себ-то пересічно до 12 пр.

Львівський університет є єдиним університетом на суцільній українській етнографічній і національній території під Польщею, значить він в першу чергу, поминаючи його характер і викладову мову, є призначений для українського населення. А що на цій території офіційно фальшиво маємо пересічно 60 пр. українського населення, а в дійсності понад 70 пр. то такий відсоток молоді — згідно з основами „numerus clausus“ повинен бути прийнятий на львівський університет.

Колиб знову хтось висував дум-

ку, що той відсоток мусить бути розділений на всі університети в Польщі, що всі високі школи обов'язково мусять бути мішані щодо складу студентства, то й в такому разі на Українців офіційно припадає 14.5 пр., а неофіційно, але згідно з дійсністю до 22 пр. Тимчасом, як бачимо, на львівський університет приймають тільки 10 пр. Українців зі зголошення — так що загальний відсоток українського студентства взагалі ще невідомий.

Однак розумування про рбзподіл українського студентства між усі високі школи в Польщі будо б наскрізь абсурдне. Що так збоє, видно між иншим з того, що краківський університет на прохання студентів-Українців пише коротку чемну відмову відповідь: „Najbliższem miastem uniwersyteckim jest Lwów“.

„Numerus clausus!“ — навіть не „numerus clausus“, тільки взятал прогнання величезної більшості української молоді з високих шкіл, змагання взагалі в коріні спинити ріст української інтелігенції, повернути українську націю до панцижних часів.

Найгірше, що серед щоденних турбот наші покликані чинники проходять мимо цієї важкої справи. Ще більша болючим є факт, що сама молодь, хоч то про неї йде річ, теж лишила ту справу на божу ласку. Вона не займається голосно цією справою, не домагається нічого, не шукає виходу зі страшного положення, не протестує, тільки покірно мовчить, одинцем нарікаючи по кутках. А це справді є найгірше з найгіршого.

3 побуту Чічеріна у Варшаві.

Устрій СРСР. і взаємини з иншими державами. — Комінтерн. — Жидівська колонізація. — Справу Вільна. — Транзит. — Німеччина та Франція.

На конференції з журналістами, яка відбулася у радянському посольстві, відповідав Чічерін і на деякі запити з боку поодиноких журналістів.

На питання одного з них, чи ріжниця державного і суспільно-політичного устрою між СРСР. і иншими державами не утруднює вза-

ємин, — Чічерін відповів: „Ні! Бо якщо ми бажали би удержувати звязки і взаємини тільки з державами, які мають подібний до нашого устрій, то ми були би цілком відокремлені. Взагалі бажаємо жити з усіма державами в якнайкращих взаєминах“.

У відповідь на питання про те,

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Весняне скерцо.

Старе, подільське повітство. Світлиця Низенька, довга. Четверо вікон. Два на город, (там копана криниця), А другі два виходять на балкони.

Між тими другими стоїть комода, Політерована, в стилу ампір, А на комоді (так диктує мода), Годинник, — бронза, а стовпці — порфір.

Масва ніч. В повітрі запах сіна, І рехніт жаб лунає від болот, Опівніч бе, З курантів Кольомбіна Виходить справа, зліва — Пірот.

У нього шапка гостроверха біла, Широке вбрання, довгі рукави, Вклонився чемно, а вона присіла І квітку кинула йому: „лови!“

Зловив, до серця притулив, зігхає: „Ах, Кольомбіно, — каже, — світе мій! Дивися, небо он яке безкрає, А ти в годиннику сиди і мліє!“

Чекай, коли відчиняться дверцята, Щоб вискочить з пролятої норі, Все те саме: бум-бум і трампадрата, — Невжеж так можна жити? — Говори...!

Не утікай! Візьму тебе під пашки І крізь вікно пімчу в широкий світ. Невжеж тобі дорожчі фаталашки Від молодих в тюрмі прожитих літ?*

На те вона:

„Ах що за аригантське питання!“

Це кружево брабантське

я — паня.

Спідниця і горсетка

шовкові.

Гадаєш, — я гризетка

у Львові?

Твоїх аморів, пане,

не хочу.

Я уст моїх в шампани

не вмоchu.

Я не поїду автот

від Форда,

Мене півреш гавтот, —

я — горда!

Він:

„Зажди, стривай, ось бачиш, ще хвилинка — Годинник арію свою скінчить, Найдовша з всіх, дванадцять година, Як камінь в воду, в вічність полетить. І знову буду я про тебе снити безпросвітній темряві, в запертю, Не хочеш, — шпильку кинь. Щоб покінчити З життям, я серце шпилькою пробію“.

Вона:

„Диви який! Не дам я шпильки, ні! Ще розплететься волосся. У друге щось таке не говори мені, Це не ячося!“

Я дама з нервами тонкими. Кров Гидка для мене, противна. О ревоар! Побачимось знов, — Я — дивна“.

Всімхнула, присіла. Пірот З жалем долоню положив на серці. Скінчилася арія. В годинник, як в кивот Біжать і — зачинаються алеорці.

Бачиш її?

Виходить з руїн, сама ніби руїна. Рвача сорочка, ноги без чобіт, на грудах неготи. А бачиш... гу! які в неї очі! [сна рана] Бачиш ти очі дитини, котру мачуха катує і очі в клітці і маяря, котрий осліп? [пантери]

Ні, ні! Цих очей годі описати.

Іде.

Як вона йде! Як Христос на Голгофу, Гашідо

[на смх,

Як осліплені Болгари.

Спинилася. До мерця припада. Останню сльозу

[в долоню,

Як у слезницю струнула.

Несе, обережно несе, бо долоня наповнена вщерт,

Бачиш її?

Чуєш слова, що з уст вилітають, як вітри із

[гніда на скелі?

Речення сплітаються зі слів, як морське плесо

[із розгуканих хвиль,

Не мова це, а буря, що лісами колише хреста

[на могилах торощить, стріхи зриває з хат.

Ліси стогнуть, хрести скриплять, ридають хати,

[земля затулює уши.

Бачиш і чуєш її?

Це душа теперішньої людини, що не перестала

[бути собою.

Вийди на зустріч, тяж її брат!

Вийди на зустріч, промов добре слово, розваж її.

Скажи, що долівають останні голови і відчи-

няється молочне лоно землі. Мак забуття вирос-

тає з крові, васильки з очей, що погасли на

полі. Скажи, що знов занумулять колосисті ви-

ви, запаленістю ягоди в садах і як безжурні

птахи заспівають на толоках діти.

Колись... Колись... Вийди на зустріч сумній, безталанній душі, тяж

[її брат!

Денікіні і Врангеліні, які перебували в Австрії і Чехословаччині. З вищазначених громадян виїхали тим транспортом на Радянську Україну б. полков Семен Вітик з дружиною, отаман Іван Коссяк з дружиною і донькою, д-р Семен Гуцуляк (Буковинець) з дружиною, укінені експортні: О. Нишків, Попович і ин. Артист-маляр М. Івасюк виїхав тільки на кілька тижнів.

С. Вітик з питомою собі енергією приступив в Харкові до пропаганди допомоги виснаженому українському населенню західно-української національної території.

НОВИНКИ.

— **Супроти 100 пр.** підвишки паперу, який мусимо побирати з заграниці, та кілька разових підвешок друкарських робіт від попереднього року до цього дня є ми привезені підвишки ціну одного примітника на 20 сот. а місячну передплату на 450. Передплатники, що не в платили ще передплати, мусять мати на увазі цію підвишку.

— **Конфіскація.** Останнє число „Діла“ конфіскувала прокуратура за два уступи з передової статті п. 2. „Напередодні нових торгів“.

— **Недоля наших інвалідів.** Пишуть нам з Варшави: Саме мав я нагоду відвідати один із шпиталів, де дізнався, що в ньому і в інших перебуває чимало наших воєнних інвалідів. Стає, в якому вони знаходяться, важко передати кількома словами інформації; це є незначна бажала, а — жаліве становище. Гадаю, що не треба тратити слів про обов'язок, який має все громадянство і кожний з її членів зокрема, віддячитись, як мого бодай скромною дотого тим, які несуть своє нове життя в жертву для добра батьківщини, у найважшій її хвилині. Жерти для виконання незвідної долі наших інвалідів прошу пересилати на адресу: Por. B. Rudecki, Warszawa, ul. Książęca N. 2 apt. 15, Łódź.

— **Зміна редакції в „Новому Часі“.** В редакції популярного органу „Новий Час“ зайшла зміна на становищі головного редактора. Останнє число „Нового Часу“ вийшло вже під редакцією п. Дмитра Галіва, члена Центрального Комітету УНДО. Одинокому в нас популярному органу, що виходить два рази в тиждень, бажаємо під проводом нового редактора як найкращого успіху.

— **Диссонанс польсько-жидівської угоди.** На вчорашній оперній виставі „Фауста“ у львівській театрі і музичну увертюру і останні акорди опери зісувалися сильно диссонанс, що поспричинилося з аудиторії на адресу оркестру, складеної з великої частини з Жидів, а диригентом включно. Польські шовіністи гукали „Геть з Жидами!“, „Геть з жидівською оркестрою!“, а на закінчення вистави обіймали оркестру гнилими яйцями, які також поклали на партер. Привід до цієї демонстрації дав факт припинення праці Жидами-музикантами в свято Судного дня. „Слово польське“, як справедливо замічав „Хайла“, в спеціальних нотках провокувало своїх читачів, щоб вони висловили своє обурення проти Жидів. При польсько-жидівській угоді ми чули, що одним з перших поступів, які ставили собі польський уряд, є боротьба з антисемітизмом суспільності. Божеське видивлення! міністр Габські, що творить таку угоду підписується під такими об'явками чи присягає на них, а його найближчий орган, де він стільки літ був редактором, — веде з усією силою антисемітську кампанію!

— **Гора прийшла до Магомета.** „Дзвіник людий“ подає таку характеристику інформації: Коли згідно з умовою конкордату зішлись до Варшави всі єпископи та архієпископи склали прикату широкі несудимі на руки президента кардинала Дабльора не приїхав, бо уявляло задержувати. Виявляється, що релігійне свято відкриття пам'ятника королю Болеславу Хробрим було тільки „текстом“, щоб прейдент приїхав до престолу збунтованого кардинала. І приїхав. „Дзвіник людий“ каже, що „дисувало подією, щоб мистецтв Річчополіт, яку репрезентує президент, ула „а коли перед воюючим клерикалізмом“ „і вважає це замахом на тривкість республіки“.

— **Містечко паліть.** В нещасливій містечку Яворові знову вибухла пожежа, яка загрожувала великій частині міста. В огляду на те, що пожежі в останніх часах є там шораз частіші, виходить ясно, що там є ділом якоїсь злочинної руки. Мисля поліція звернулася до львівської, і проханням, щоб прислати їй для до-

помоги детективів для розслідування справи.

— **Самогубство директора.** У Саті, в Перемишлі, вилетіло тіло директора народної школи в Лидичках (пов. Мостіська) Худеревича. Він мав утопитись в наслідок безнадійної недуги.

— **Американський рай.** Товариство американських пілонтів знало в архангельському острові Атоль, з групи Галап-дуських островів, щоб на цьому відтворити якнайточніше вигляд біблійного раю. Цей рай буде доступний для мандрівників усіх країн. Найбагатші люди з Тихого Океану мають постачати туди дерева та овочі, які ростуть в їх країнах. Брат сьомого короля засадив на цьому яскраве особливе дерево, якого вчені ще до цього часу не в силі означити. Може саме це є фатальне райське дерево, на якому росли окові знання?

— **„Свобода“ ч. 40.** вже вийшла з друку і принесла такі статті: 1) Наша не-ку? 2) Земельна реформа чи колонізація? (чи є в нас місце для колоністів?) 3) Українська еміграція в Чехословаччині і „Рідна школа“. 4) Літа Нації і справля національних меншостей. 5) Т. Михайлюк. „Хрестик“ (кінець). 6) Під румунським чоботом. 7) Що чути у світі? 8) Кооператив і „Рідна школа“. 9) Новини. 10) Другу шкіру живцем. 11) Ганебна розправа. 12) З львівського торгу. 13) Допис з краю. (Журавин, Глобала, Комарно). 14) Превна порада.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Чічерін у Берліні.

30. IX. передпол. прибув до Берліна Чічерін. На двірші привітав його радянський амбасадор і представники німецького уряду. З Берліна повідомляють, що Чічерін після повертуту з 2-місячної відпустки задержиться щераз у Варшаві, для окончної конференції. Польське мін. загр. справ заперечує цю вістку. Підчас побуту Чічеріна не говорилось, щоб в повероті мав задержатись в Варшаві. Не є передбачуване, щоб Чічерін прибув у друге перед ревізитою „Скшнського в Москві“.

Перед конференцією в Львокарно.

У Льондоні роблять приготування в зв'язі з конференцією міністрів загр. справ у Львокарно в справі гар. пакту. Головним делегатом буде Остен Чемберлен. Досі не відомо, хто крім мін. внутр. справ віде до англ. делегації. В політ. колах думають, що відповідь Німеччини, якою приймає запрошення на конференцію і вербальна відповідь їм, амбасадорів замикають окончно приготування до заключення пакту. Слід. етапом будуть наради в Львокарно. Від висліду їх залежить окончне порозуміння.

Бенеш уступить?

А. Тамаро помістив у „Секоль“ статтю про причини пропозицій Бенеша в Берліні. На думку Тамара Франція не скривас вже, що її почування до Чехословаччини охололи. Попсувалися через Б-а й чесько-радянські взаємини. СРСР домагався звороту царських скарибів, які забрали зі собою чеські легіонери. Гепер прем'єр Бенеші старасться нараз примирити свою політику до змін, які повстали наслідком повороту Німеччини й СРСР. на арену світової політики. Саме причиною того були пропозиції Бенеша в Берліні 20 м. м. На думку Г-а Бенеш ніщо не змиває, не осягнув ніякого успіху. Хоч має протекцію в Масарика, упадок його неминуний. Бенеш напевно не уступить перед виборами. Але вибори принесуть несподіванку не лише для Бенеша, але й для його політ. приятеля Крамаржа. Ціла теперішня урядова система впаде. Після виборів і становиче Масарика захиститься.

Польська рада мін. розглядає сан. проекти.

30. 9. Польська рада мін. розглядала санац. проекти зредатовані під заг. 1) проект закона про праву краєвої продукції і засоби поправки торг. балансу, 2) проект закона про спец. засоби для злягодження фінансової кризи, 3) про-

ект закона про новий митний закон. Окремий проект обіймає справу арендування тіотіоневих монополів.

Прем. мав учера згодитись на редукцію бюджету до мільярда 840 тис. зол. Прем. Габські предложив марш. Ратаєви свій проект економічної санації. В тій справі була в приватній мешканні маршалка строго довірочна нарада представників польських соймових клубів і жидівського кола.

Німецька нота.

30. 9. нім. уряд оголосив відповідь на запрошення союзників і заяву зложену нім. амбасадорами в Парижі і Льондоні. Нота стверджує, що нім. уряд приймає предложения союзних урядів скликати конференцію в Швайцарії дня 5. жовтня п. р.

Жиди проти польсько-жид. порозуміння.

30. 9. почались наради жидівського клубу в зв'язі з політ. положенням і в відношенні до уряду Габського. Одна часть клубу була за адержанням договору, друга заявляла, що клуб повинен зіврати договір. Пос. Гартглас висі, щоб клуб покинув дотеперішню політику і зіврав договір. Висловив теж недовіра для управи.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар „Українського Наддніпринського Театру О. Мітневич“:

Бережань. Сала Сокола.
3.X. „Вихрест“.
8.X. „Гріх“.
9.X. „Казка Старого Млина“.
10.X. „Сатана“.
13.X. „Ніч під Івана Купала“ (прасальна вистава).
Підгайці. Сала Сокола.
4.X. „Циганка Аза“.
5.X. „Пан Твардовський“.
6.X. „Маруся Богуславка“.
7.X. „Від“.
11.X. „Ніч під Івана Купала“ (прасальна вистава).
12.X. „Казка Старого Млина“ (прасальна вистава).
502 1-?

Український мішаний хор Д. Котка: Четвер 1.X. Львів.
П'ятниця 2.X. Львів.
Субота 3.X. Львів. 518 6-?

Адміністрація хору повідомляє, що окремих концертів для шкільної молоді не буде, а через те на кожний концерт призначено відповідне число студентських місць по ціні 1 зол. Билети на всі концерти продає Народна Торговля (Ринок 36).

Панахида по бл. п. Володимирі Самійленкові. Президія Українського Товариства Допомоги Емігрантам з України повідомляє громадянство, що в неділю 4. жовтня в православній церкві (на вулиці Францішканській) по Службі Божій в 11 і 12 год. ранку відправлена буде урочиста панахида по померлій українським письменнику Володимирі Самійленкові. Співатиме хор Д. Котка.

Дрібні оголошення.

БОНЦІПІЕНТА рутинованого, здібного до ведення канцелярії приймає негайно адвокат на провінції. Зголошення враз з усіма приймає з чести Гринь. Банд в Тисменині. 503 2-3

ПЛАЩІ жіночі ЖАКЕТИ з баранків сільськінів

по уміркованих цінах на догідні сплати поручає

СТАНИСЛАВА ВРОНСЬКОГО СИНІ

422 Львів, площа Марієвська 10.

ІНЖИНІР агроном! гласає кілітвідного заняття при Політійм Союзи кооператив. Може вести господарство пароза, а при тім уділяти лекції а середніх шкіл. Зголошення до Адміністрації „Діло“ під „Агроном“. 558 1-1

БУВШИЙ австр. старшина вєслужив 34 літ, сотник української армії, жонатий, має кількоро дітей що ходять до школи, літ 57, без ніякого мастку і пенсії, просить о яку посаду канцелярську або іншу. Зголошення до Адміністрації для Старшин. 1-3

10 зол.

коштує четверта класової льотерії. Тягнення 1-ої класи вже 14. і 15. жовтня. Гол. виграша 400.000. Кількадесяті виграші великих і 32.500 менш. виграшів.

Цілий лос	Половина	Чвертка
40 зол.	20 зол.	10 зол.

Зі згляду на зближающийся термін тягнення просимо спішитись з замовленнями. Пляни гри і поточні чеки даром. Дім Банковий Шіц і Хаєс, Львів пл. Марієвська 7. 4-4

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Тит Е. Бурчачинський

бувший довголітній асистент хірургічної клініки проф. д-ра Ридігера у Львові, бывший примар хірургічного відділу Загал. шпиталю у Чернівецах ординус а хірургічних хоробах і недугах горла, носа і уха при вул. Сапінга ч. 25. П. пов. від 11-12 перед полуднем і 495 від 3-6 пополудни. 4-3

адвокат

д-р Остап Жук

веде адеонатську канцелярію в БУНІВСЬКУ — політ СЯНІМ. — 1-3

инж. арх-тент

Лев Левинський

Львів, Содова 3 (біля Потошського) виконує затверджені пляни, бере в підприємство будови по конкурентній цінах. 535 3-17

Механічна Тнальня „ДЕН“ Сва з обм. пор.

Львів, Тнатьна 29.

приймає:

лен, моноплі і плоча до виміни і виробу полотна, цайгів, ручників, обручів і т. п.

Приймаємо агентів на дуже корисних услугах, купуємо також сирійські лінії і коноплі платячи найвищі ціни.

Звертаємо увагу Шах. Клієнтам, що хто приїде свої сирійські найдалше до Львова 1926 до нашої фабрики, тому заплатимо фрахт. 481 2-6

Присилайте передплату!

ПРИИМУ на мешкання дві студентки або уряднички, вул. короля Лещинського ч. 25, між год. 3-4. 560 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ Григорія Ярему, сина Івана і Марії Яреми родженого в Дрогобичі, о. Микола Підгорного New York City № 27. Ст. 7 Евр. просить о вістку на адресу Йосифа Яворського Львів, площа Улі Вжескої ч. 8. 561 1-1

СТАРША ЖІНКА. самітна, здорова, чесна, що розуміється добре на сільських і домашніх господарств, пошукує місце господарки. Львів вул. Бєла 10 Рогова. 559 1-1